

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dógenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Nem kell nekik a kalásos.

Korbácsot nekik!

A pópákon kell kezdeni.

Debrecen, augusztus 19.

Atyáskodó nemzetiségi kormány politikánk kudarcot vallott. A válás oktatás kérdésénél bujt ki a szög a zsákból.

Apponyi Albert „megengedte, hogy a hittanítás az összes állami elemi iskolákban a tanulók *anyanyelvén* történjék (s midőn pópát, dászkaált az állampénztár millióival segít meg fizetésüket rendezve, hogy emberileg élhessenek!), csak azt kötötte ki, hogy a felsőbb osztályokban a hittan alapvető elemeit és a szokottabb imádságokat magyar nyelven is adják elő!”

S mit csináltak erre a „fratyék”? Egyszerűen papirkosárba dobták a miniszteri rendeletet! Sőt az „óvatos és türelmes” hiréről nevezetes Metianu érsek a miniszteri rendelet ezen részének a végrehajtásától egyenesen letiltotta a „dászkeleket” és „pópákat!” Ugyanezen receptszerint jártak el a többi oláh-főpópok is! Egyszerűen kutyába veszik a minisztert és magyar kormányt! Minthacsak ők külön állam válnának az államban!... Ugyhogy a miniszter kénytelen volt átiratban követelni rendeletének záros határidőn belüli végrehajtását, máskülönben — fenyegetődzvén — kénytelen lesz az állami fizetésekiegészítést megvonni tőlük! A dacoskodóktól!

Ezt a göresöt, miként fogják kioltani, mégcsak nemis sejtethjük előre! Ugylehet a „fratyék” valami ravaszkodással kitörölik az atyáskodó kormányzás okulárés, öreg szemét. Megmentik a zsebnek és gyomornak, amit megmenteni lehet! Markukba nevetnek és ismét csak kijátszák jóhiszeműségünket.

Eppen ezért a miniszternek, a magyar kormánynak fél munkát végezni nem szabad! Az álnokság és kétszínűség ezen ördögeivel tisztaszámadást kell már egyszer csinálni! Álszemérmetségéből nem szabad tovább is azon versengeni, mit szól hozzá majd Björson ur, meg a mü-

velt nyugat? Mert hisz' mi tudjuk, mi érezzük legjobban, hol szorít leginkább a csizmánk! S a mi nemzetpusztító házinyavalyáinkba, hogy bármely idegen pimasz beleszemtelkedjék? Ez is csak a mi ügyefogyottságunk, ostobaságunk jele volna! Eppen azért a jajgatások, elalkuvások és álszemérmeteskedés sorvasztó, szégyenletes politikájával haladéktalanul szakítani kell! Ha, nem kell a „fratyéknak” a kalásos! Ugyis jó! Korbácsot nekik! a pópákon kell kezdeni!... Ekkor majd adják szerényebben is Metianu urék! Az érsek urék! Kiknek a lapjában, mintegy válaszul az atyáskodó hangu miniszteri leiratra, politikai harca és szervezkedésre hívták fel az oláhságot.

Fejedelmi vendégek Debrecenben.

A bajor trónörökös neje és leányai.

Debrecen, augusztus 19.

Fejedelmi vendégei vannak Debrecennek. Ma délben Debrecenbe érkezett Lajos bajor trónörökös neje, Mária Terézia főhercegnő leányaival és kíséretével s itt néhány napot fognak tölteni.

Ez a magas látogatás Debrecen érdekességeinek szól. A trónörökösne pár napja Magyarországon tesz utazást, az országban lévő bajor apáca rend zárdáinak látogatásaira. Eddig Nagyszébenben, Kolozsvárt volt. Debrecenbe kifejezetten azért jött, hogy a legmagyarabb várost, ennek nevezetességét megismerje.

Különösen a Hortobágy természeti szépsége vonzotta, de eddigi ittléte alatt is érdeklődött nemcsak a magyar föld, hanem a magyar élet minden vonatkozása iránt.

Mi debreceniek pedig megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy úgy a trónörökösne, mint kísérete nagyon jól érezték magukat Debrecen magyar légkörében, kedvesnek, főleg eredetinek találták Debrecen, a város népét. A fejedelmi vendégek oly nemes, természetesen mégis előkelő egyszerűséggel viselkednek,

hogy az ősmagyar város puritán egyszerű légkörében megtalálták mindazt, amit hazájukban udvarokban, környezetükben megtalálnak.

De megállapíthatjuk azt is, hogy a trónörökösne és kísérete a legnagyobb figyelemmel és szeretettel vannak a magyarok iránt. Megnyilatkozott ez minden szavukban, melyekkel bájosan törték a magyar nyelvet, kifejezést adtak ennek, mindenütt ahol csak lehetett. Kedvesek és hogy így fejezzük ki magunkat „fejedelmileg” egyszerűek voltak. Minden lépésükben kerülték annak a látszatát, mintha leereszkednének. Nem. Egyszerűen, kedves bájjal viselkedtek mindenütt, lebilincselően érdeklődtek minden iránt, ami magyar és ami debreceni vonatkozású. A debreceniek pedig viszonzásul a hódolat és tisztelet számtalan jelével vették körül, úgy hogy a bajor főhercegnők bizonyára a legkedvesebb emlékeket viszik el ebből a városból, melynek érdekességeit, kiválóságait a legnagyobb mértékben elismerték.

*

Az ut Debrecenig.

A fejedelmi vendégek magyarországi utjukat szigorú inkognitóban akarták megtenni. Azonban még feleutokban kiszivárogtak hírek magyarországi utjukról, és a lapok híradásai révén már ma elterjedt a bajor hercegnők magyarországi látogatásának híre.

A trónörökösne debreceni látogatása már kezdetben fel volt véve az utiprogrammba. Ideérkezésükről már napokkal ezelőtt sokan tudtak Debrecenben. Kovács József polgármester is értesült és a hírt megerősítette az a levél, mely hét nappal ezelőtt érkezett Szébenből Németh Andrásához, az Arany Bika szálloda tulajdonosához. A levél igen érdekes G. G. Ferchl alezredes kér kilenc szobás lakosztályt fentartani és megrendel ma, augusztus 19-ére „valami egyszerű ebédet”, mivel ekkor délben érkeznek. A szállóban rögtön megtették az előkészületeket. Azt a kilenceszobás lakást tartották fenn a magas vendégek számára, melyet a szálló Piac-utca felőli frontján annak idején József főherceg ittartózkodása alkalmából rendeztek be pazar komforttal.

Erkezés.

A budapesti gyorsvonat hozta ma délben a fejedelmi vendégeket. — Kolozsvárról, illetve közvetlen Nagyváradról. A trónörökösne leányaival és kíséretével Münchenből jött Magyarországra, majd az előre kitűzött útvonal Szében—Kolozsvár—Nagyvárad és Debrecen volt.

A „Debreczeni Vasöntöde és Géplakatosság”

saját gyártmányu, kiállításokon többszörösen kintüntetett árukészleteit, melyek legjobb szerkesztésű községi-, gazdasági- és háztartási kuszivattyukból; cséplési-, raktári-, udvari-, kertli vízfecskendőkől; vasvázu kerti-padok és diszes veranda-butorokból; kiváló szőlőmalmok- és erőfejtésben felülmulhatatlan borsajtókból

állanak, a Péterfia-utca 73. szám alatti raktárhely megszüntetése miatt leszállított áron árusítja.

A debreceni állomásfőnökségnek tegnap este jött a távirat, hogy a bajor trónörökös családja ma délelőtt fog érkezni. Egyidejűleg táviratot kapott Kovács József polgármester is. Ez a távirat arról szólt, hogy a trónörökösne a hivatalos fogadtatás mellőzését kéri, mert inkognitóban szeretne utazni. Ünnepléses fogadtatás éppen emiatt nem volt. — A rendőrség azonban az esetleges kellemetlen incidensek elkerülése végett megtette a szükséges intézkedéseket. Boldisár Kálmán helyettes főkapitány személyében megjelent a pályaudvaron, azonkívül a fejedelmi vendégek mellé állandó szolgálatra kirendelte Szócs Lajos rendőrbiztos, ki polgári ruhában állandóan teljesített szolgálatot a Nevelés György rendőrrel a főhercegnők mellett.

A pályaudvaron megjelent Ozory István dr. tb. rendőrkapitány is, ki a főhercegnők kalauzolására volt kirendelve. Dacára, hogy a főhercegnők érkezését titokban tartották, mégis nagy tömeg lepte el a pályaudvar környékét.

Tíz perc késéssel, 12 óra 18 perckor robogott be a gyorsvonat. — A trónörökösne kíséretével közvetlen a mozdony után kapcsoló első osztályú kocsiiban érkezett. Hogy a feltűnés elkerülhető legyen az állomásfőnök úgy intézkedett, hogy a főhercegnők a váróterem és a rendes kijáratok mellőzésével juthassanak a városba. Az állomásfőnökség irodahelyiségeit felnyitatta. Így a peronról egyenesen a Petőfi-térre lehet jutni. A lépcsőket szőnyegekkel vonták be.

Minden előzetes intézkedés dacára mégis történt az érkezésnél egy kis incidens. — A vonatvezető rendes szokás szerint a váróterem előtt állította meg a vonatot, így a főhercegek kilépve a II. osztályú várótermekbe jutottak volna. — De aztán nem lett semmi baj, a mozdonyvezető újra megindította a vonatot, mely aztán a kitűzött helyen megállt. A kupéból elsőnek a trónörökösne, Mária Terézia főhercegnő szállott ki. Utána leányai szállottak ki, majd Ferchl György alezredes.

Lajos bajor trónörökös neje, Mária Terézia főhercegnő négy leányával érkezett. Velük jött Ferchl György alezredes, főudvarmester, ki eddigi útjukban is kalauzolta a főhercegnőket. A kísérethez tartozott Wulfern Berta báróné és két komorna.

A trónörökösne 55—60 év körüli, fehér haja, finom arcú nő. Jóságos, nemes arcvonásai nagy intelligenciát, sok finomságot árulnak el. Megjelenése egyszerű, de azért egész lényén visszatükröződik a fejedelmi származás. Leányai megannyi bájos, kedves jelenség. Az alezredes is nagyon kedves, előzékeny, igazi udvari ember.

Az egész társaság a lehető legegyszerűbben volt öltözve. Egyszerű szürke utazó ruha volt a főhercegnőkön.

A vonatból kiszálló fejedelmi vendégeket Stingli Kálmán állomásfőnök üdvözölte csupán. Aztán előlépett a Maitre de Hotel Löwy Alajos, — kihez a trónörökösne ezzel fordult:

— Mein lieber Herr. Sie sind der Hotelier? (Kedves uram, ön a szállodás?)

— Jawohl, Euere Königl. Hoheit. (Igenis, királyi fenség!)

Ezután a főhercegnők keresztülmentek az állomás épületén és kocsiira szálltak. A trónörökösne az 5. számú kétfogatu gummirádlerre, kísérete a 6., 26., 18. és 20. számú bérkocsikon hajtattak a Bika szálloda elé, hol Németh András fogadta és előzékenységgel vezette be a magas vendégeket a szállodába.

Nem sokára beszállították a vasutól a podgyászokat is a szállodába. A tizennyolc darabból álló podgyász mindegyikén szőles fehér—kek sáv, a bajor nemzeti szín. Egyiken sem a trónörökösne, hanem Ferchl alezredes neve volt.

A szállodában.

A főhercegnők megérkezésük után nyomban lakosztályaikba vonultak vissza. — Érdekes, hogy a trónörökösne meg a szálloda vendégekönyvébe sem jegyezte be teljes címét, csupán ennyit:

Frau Maria Therese von Pernau
mit Töchtern München.

Az udvarmester csupán ennyit jegyezte a vendégekönyvbe:

Oberstlieutenant G. Ferchl.

München.

Az ifju főhercegnők és a kíséret tagjainak nevét nem jelentették be.

A Rácztot!

Alighogy szobájukban a vendégek elhelyezkedtek, Löwy Alajos szobafőpincéernél érdeklődött a trónörökösne az ebéd iránt.

Löwy Alajos kérdezte, hogy zenét parancsolnak-e a fenségek, mire a főhercegnő asszony határozottan és magyarul így válaszolt:

— Ah, igen! A Rácztot! Már hallottunk róla.

Azután a főhercegnők átöltöztek. Igen egyszerű toalettet csináltak. Az ifju főhercegnőkön fehér batiszt blúz volt, sötét aljjal, — míg a trónörökösne sötét ruhát viselt.

Öltözködés közben a főhercegnők többször behívták a szobaasszonyt, Kneffel Lajosné és részint németül, részint tört magyarsággal barátságosan beszélgettek vele. Egyik főhercegnő tentát, tollat kért és levelezőlapot írt. Mikor a szobaasszony elhozta az írókészletet, megköszönte és azt kérdezte:

— Hogy hívják magát? Akarom tudni a nevét.

A szobaasszony megmondta. Ezentul teljes nevén szólították.

„Szeretem a magyar zenét!”

Fél kettő órakor jelentek meg a diszteremben a főhercegnők. Igazán meglepő volt, hogy semmiféle ékszer nem viseltek. — A trónörökösne csupán jeggyűrűjét viselte. Az ifju hercegnők csupán nyakéket hordtak.

A diszteremben gyönyörűen volt felterítve. Délszaki növényekkel volt díszítve az asztal, mely a terem felső végén állott. Ezüst grandoleokkal és pazar díszítésekkel volt el látva az asztal.

A trónörökösne kívánságához mérten Rác Károly teljes zenekarával felvonult a diszterembe. A pódium előtt kiállította a különböző alkalmakkor nyert koszorúit. A terem bejáratánál állott Szócs Lajos rendőrbiztos, kit a trónörökösne meeszlítással kitüntetett és megköszönte szolgálatait. Aztán a fenséges asszony cserelét tartott. Különösen hosszasan időzött Rác Károly ezüst és arany koszorú előtt. Majd így szólott hozzá tört magyarsággal:

— Igazán sajnálom, nem tudom magyar nyelvet perfekt. Mert imádom a magyar zenét. Játsszom nagyon szép magyar nótákat. Hallottam magáról. József főherceg mondta, hogy neki játszott nagyon szépen. Hallottam, királynak is játszott.

— Igenis, fenséges asszony, öt ízben játszottam ö felsege előtt, — felelte Rác Károly.

— Nagyon szép koszorúk ezek. (Különösen Rác kassai koszorúja tetszett meg a trónörökösnek.)

Majd a fenséges asszony Rác érdemrendjei felől érdeklődött.

— A királytól kapta? — kérdezte.

— Nem fenséges asszony! Ezeket versenyeken kaptam.

— Igen! Hát csak szép magyar dalokat játszon. — és ezzel a szóval vált el tőle:

— Szolgája.

Az ebéd.

Az ebéd menüje magyaros volt. Debreceni specialitások, mint debreceni percek, cipók is kerültek az asztalra. A menü magyar italok, magyar fajborok, magyar pezsgő szerepelt. A menü egyébként a következő volt:

Potage à la volaille

Husso aux champignons

Filets de boeuf
garni à la française
oeufs au miroir

Chapons de Styrie
Compote
Salade

Souffléés variées

Gerbeaud

Fruits

Café Mocca Liqueurs

Parfaites

Vins:

Visontai Olimpusi

„Arany Bika“ Gyöngye

Bikavér

Törley Talisman Sec Casino

Eaux minérales.

Az ebéd alatt Rác Károly és zenekara folytonosan játszott. Kuruc nótákkal kezdtek és népdalokkal folytatták. — A kuruc nóták különösen tetszettek a fenségeknek. Mikor Rác Károly a Rákóczy-kesergőjét hozta tele érzéssel, tüzes temperamentummal, a fenségek kérdezték, hogy mi ez a dal. Rác felelte:

— Rákóczy!

Ennél a szónál felvillant a főhercegnők szeme és a társalgás az asztal körül sokáig folyt Rákóczyról, míg Rácék érzéstartó vonója alól a szebbnél-szebb kuruc keservek fakadtak elő gyönyörű melódiákban.

Nagyon tetszett a „Maros vize folyik esendesen“ című népdal, melyet megújraztattak. A tüzes magyar zene egészen felvilanyozta a társaságot, úgy, hogy a trónörökösne még taktust is vert hozzá kezeivel.

Érdekes volt, mikor Rác a „Sorentói emlékek“-et hozta el Csodálatosképpen ezt a főhercegnők nem ismerték. Többször megismételtették és még külön megkérték Rác Károlyt, hogy a kottáját hozza el nekik, mit Rác természetesen a legnagyobb készséggel meg is tett. Fölötte érdekes az is, hogy a főhercegnők a kuruc nótáknak és a magyar népdalok legnagyobb részét ismerik.

Az ebéd három óráig tartott. Ekkor a trónörökösne asztalt bontott. Odalépett Rác Károlyhoz és azt mondta:

— Nagyon szép volt. Igazán köszönöm.

A főudvarmester az ebéd után néhány százassal jutalmazta meg Rác Károlyt.

Délután.

Az ebéd végoztával a trónörökösne s hozzátartozói visszavonultak szobáikba s itt rövid pihenőre tértek.

Fél öt óra tájban hagyták el a Bika szállodát s a kávéházon keresztül indultak neki a városnak, megnézni Debrecen nevezetéseit.

Gyalogosan indultak el a Bika szálló előtt s először is a Hatvan-utcai városi muzeumot keresték fel. A főhercegnőket Ozoy István tb. rendőrkapitány kalauzolta ideig, itt pedig Zoltay Lajos magyarázta el a muzeumban összegyűjtött műtárgyak, régiségek eredetét s az azokhoz tartozó adatokat. Ö fensége a trónörökösne látottak felett igaz meglegedésének adta kifejezését s megköszönte a muzeumőr szíves kalauzolását s azal elhagyták a muzeum épületét.

A Hatvan-utcán a trónörökösne kívánságára kocsi állottak a fenséges vendégek rendelkezésére. Először a várost megtekintendő sétakocsizást akartak tenni Debrecen utcáin, de aztán a trónörökösne kívánságára debreceni specialitást egy nagyarányu sertés-hizlalót tekintettek meg.

Kihajtottak Nagy Jakab sertés-hizlalójához s érdeklődve nézték meg a tényleg hatalmas telepet s a főhercegnő csodálkozását fejezte ki a felett, hogy Debrecenben ily nagyarányu s ritka szakértelemmel kezelt hizlaló telepet láthatnak.

Ugyancsak a trónörökösne kívánságára keresték fel a vágóhidat is. Megnézték itt a modern berendezésű mütárggyarat, majd megtekintették a vágóhid összes helyiségeit, a vágótermeket, a hűtőkamarákat s mindegyre dícsérték azoknak tiszta, modern voltát.

Közben beesteledt s a fenséges vendégek visszatértek a Bika szállodához, ahol gazdag vacsora várta őket.

A vacsorát a közönség között, a Bika szálloda udvarán költötték el s mint az ebéd alatt, úgy most is Rác Károly kitűnő zenéje mellett étkeztek.

Vacsora után. — 9 óra után néhány perccel — az orfeumba akartak menni! Tekintve azonban, hogy a hortobágyi kirándulás miatt hajnali 3 órakor már fel kellett kelniök, — nyugovóra tértek.

Látogatások.

Tegnap délután fél 4 óra tájban a polgármester megbízásából Király Gyula városi tanácsnok kihallgatáson jelentkezett a fenséges asszonynál s meghívta a vendéget Debrecen városa nevében a Hortobágyra. — Ő fensége a meghívást elfogadta s nyomban elhatározta, hogy ma, a hajnali vonattal utaznak ki a Hortobágyra, ahonnan ma este fognak visszatérni.

Fél öt óra tájban Ferehl György főudvarmester-alezredes meglátogatta Kovács József polgármestert hivatali helyiségében s a fenséges asszony nevében megköszönte Debrecen város vendégszerető meghívását.

Beszélgetés a trónörökösével.

Lapunkat érte az a kitüntető szerencse, hogy a bajor trónörökös neje a „Debrecen“ egyik munkatársát látogatáson fogadta.

Mikor a fenséges vendégek délutáni sétájukról fél hat órakor a Bika szállóba visszatértek, már várta őket munkatársunk francia szövegű névjegye, amelyet a maitre d'hotel, az udvari etikett szabályai szerint helyezett el a főudvarmester 10-es számú szobájában.

Megérkezésük után néhány perccel már jelentette a maitre d' hotel, hogy a királyi fenség munkatársunk látogatását elfogadja. Ozory dr. alkaptány előzékeny kalauzólása után munkatársunk a fogadó szalonba lépett, ahol a fenséges asszony társaságában Ferehl György alezredes, a trónörökösne, főudvarmestere fogadta.

A joviális arcu, katonás modoru öreg ur rendkívül szeretetreméltóan, szuverén előkelőséggel bocsátkozott beszélgetésbe lapunk munkatársával, akit belépésekor így üdvözölt:

— Guten Tag!

Lajos, bajor trónörökös neje Mária Terézia főhercegasszony, aki a beszélgetést távolabb ülve hallgatta, mosolyogva folytatta az üdvözlést magyar nyelven:

— Jó napot!

A főudvarmester munkatársunk elé sietett s kezében a névjeggyel, németül ismételte a nyomtatott francia szövegét:

— A. Gara, Mitarbeiter von Journal „Debrecen“.

Majd a legnagyobb előzékenységgel felelt munkatársunk különböző kérdéseire. — Elmondta, hogy a királyi fenség már régóta tervezett egy magyarországi utat a Dunán, le egészen Orsováig. Szíve legbensőbb vágyát most végre megvalósította s boldog, hogy leányai, a fiatal főhercegnők is elkísérték csodaszép útjára. — Kolozsvárott és Nagyváradon is voltak, de főleg Debrecen és a Hortobágy világhírű szépségei vonzották legjobban a királyi fenségeket.

— Holnap reggel korán kimegyünk a pusztára. (Az utolsó szót precíz magyarsággal ejtette ki a szeretetreméltó főudvarmester s érthető volt az akcentusán, hogy elméletileg már sokat foglalkozott a trónörökösne kedvelt pusztájával.)

— Mi van érdekes a pusztán? szólott a társalgásba a kedves, matrónaarcu főhercegasszony? A kiejtése kissé idegenszerű, de látszik, hogy nagy szeretettel beszéli a mi zengzetes nyelvünket.

Tudósítónk pár szóval fölemlítette a Hortobágy ritka szépségeit, fata morgana

csodás megjelenését, felsorolta a hortobágyi speciális hírességeit s a csikós-ebéd menüjét is elmondta.

— Nem zsirosak nagyon azok a fogások, mert holnap megizeljük őket! szólott meglepő nyájassággal a főudvarmester.

Mikor a „gulyás“ szót említettem, a bajor trónörökös neje szinte gyermekes örömmel szólalt meg:

— Gulyás, azt már én halottam!

A főudvarmester most az iránt érdeklődött, hogy az intervjut a „Debrecen“ melyik száma fogja leköszölni.

— Mi ugyanis inkognitóban utaztunk s ha ön most megírja a mi beszélgetésünket, a közönség tudomást vesz ittlétükről. Pedig éppen ezt akarta a királyi fenség elkerülni. Ha lehet, írja meg a holnaputáni lapban az egészét.

— Bocsanat, kegyelmes uram, de a budapesti lapok már részletesen közölték a kolozsvári kirándulást.

A beszélgetést hirtelen megzavarta Ruffy Pál min. tanácsos látogatása. A tanácsos ur a trónörökösne, aki időközben a szupéhoz tette meg toalett-készülődését, meghívta a királyi fenségeket az állami gyermekmenhely megtekintésére. A bajor főhercegasszony később lenn a Bika udvarkertjében fogadta a miniszteri tanácsos urat s kegyesen ígerte meg a látogatását, ha ideje engedni fogja.

A tanácsos ur távozása után még pár szóval felhatalmazta a főudvarmester munkatársunkat, hogy részletesen leírassa a beszélgetést.

— A királyi fenség nagyon szereti a magyarokat, a magyar zenét rendkívül kedveli. Azt hiszem azért, mert rokona az önök boldogult királynéjának, Erzsébetnek.

Tudósítónk megköszönte azt az értesülést, hogy talán József főherceg hívta fel a bajor főhercegasszony érdeklődését Debrecen és a Hortobágy szépségeire.

— De hiszen József főherceg meghalt.

— Bocsanat, kegyelmes uram, a magyar főhercegnék a fiát is József főherceg néven tiszteljük.

— Igen, most már tudom. Csak valami politikai vonatkozást ne vegyítsen a beszélgetésünkbe!

Az intervjut ezután a bonboniával tett megjegyzés után véget ért, amit a főudvarmester barátságos meghajlással jelzett.

Érdekes epizódok.

Érdekes epizódokban sem volt hiány a fejedelmi vendégek itt tartózkodása alatt. Az egyik főherceg kisasszony mikor az ebédről visszatért lakosztályukba, azzal fordult a szobafőpincérhez, hogy hol van a legközelebbi gyógyszerész? A hercegisasszony a nyert utbaigazítás után elment a Tóth Béla gyógyszerészárba, hol fejfájás ellen migrain stiftet vásárolt.

A főhercegnőknek rendkívül megtetszettek a tüzes magyar dalok és fent szobájukban is folyton a magyar melódiákat dudolták. A csárdás dallamokért pedig valószággal lelkesedtek. Rácz Károlyt általában nagyon dicsérték. A főhercegasszony felkérte, hogy a holnapi szupén is ő szolgáltassa a zenét.

A trónörökösne figyelmét felkeltette a Nagytemplom. — Mikor burkoltan elmondták neki, hogy a Nagytemplom arról nevezetes, hogy 1849-ben annak falai között detronizálták a Habsburg dinasztíát, a főhercegasszony mélyen elgondolkozott. A bajor királyi családot ugyanis rokoni kötelékek fűzik a Haburgokhoz.

Egyébiránt a királyi vendégek itt tartózkodása nemcsak az érdekelt körök, hanem a debreceni újságírók nyári vakációját is erősen érintette. A Bika szálló foyerja és emeleti folyosója egész nagyvárosi képet nyújtott.

Különböző társadalmi előkelőségekkel, rendőrtisztekkel és újságírókkal volt tele. Az újságírók gyakran bekukkantottak a diszterembe, hova senkit sem, de őket is nagyon nehezen eresztették be. Az egyik hercegisasszonynak feltűnt a folyton be-bekukkantó nagyhaju fej. Kérdezte, hogy kik néznek be folyton. Mondták neki:

— Újságírók.

Erre megjegyezte:

— Úgyes fiúk ezek! Mindent kifürkésznek.

*

Érdekes, hogy a nép körében egész legendák támadtak a királyi vendégek itt létéből kifolyólag. Azt beszéltek hogy (Carmen Sylva) Erzsébet román királyné van itt, — mások pedig azt terjesztették, hogy boldogult Erzsébet királynékné nővére jött el Debrecenbe.

*

A trónörökösne különben a legnagyobb elismerését nyilvánította Németh Andrásnak, ki az előzékeny kiszolgálásra ő maga ügyelt fel. — A hercegisasszony különösen a szobák tisztaságát dicsérte. Kifejezést adott annak is, hogy az ebéd és vacsora magyaros menüje nagyon izlett. Izlettek a debreceni percek és cipők és borok. Egyébként a fejedelmi vendégek egyszerűségét jellemzi, hogy például a vacsoránál a pezsgőt boros palackból itták.

A holnapi program.

Reggel korán indul a főhercegasszony kíséretével a Hortobágyra, hol Király Gyula tanácsnok kalauzolja őket. Ebéd a hortobágyi csárdában. Aztán a Hortobágy hírességeinek megtekintése után délután vissza térnek. Szombaton reggel utaznak el München felé.

Idegen név. Magyar érzés.

A Konrad tábornok bakáiról.

Már foglalkoztunk azzal a hírrel, hogy a király hőtendorfi Konrad Ferenc gyalogsági tábornokot, a vezérkar főnökét, a 39. számú debreceni gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

Konrad tábornok alapítása óta nyolcadik tulajdonosa ennek a dicső multu magyar gyalogezrednek. Boeska, Rákóczi kurucainak leszármazóiból 1756-ban alapították ezt az ezredet. Hires labancvezető volt az ezred első tulajdonosa, a nevezetes Pálffy János gróf, Magyarország nádora. — Utána még egy Nádasdy gróf altábornagy és Duka báró altábornagy szerepelnek magyar névvel, mint ezredtulajdonosok! Preysach, Don Miguel, Habermann, Alexis, no, meg a mostani — a Magyarok Istene bűnül ne vegye! hőtendorfi Konrad nevezetük mellett.

Azonban vigasztaló, bármely idegen névről neveztek is az ezredet! Az ezred katonáinak szíve, lelke, mindég magyar, igaz magyar érzésű volt!

1848—49-ben is a „Don Migueleknek“ honföldön állomásozott zászlóalja, a magyar szabadságért, magyar zászló alatt, mint a honvédsereg legyitézebb katonái ontották vérüket. Aldozták életüket!

A hősi harcok után meg is kapták a jutalmokat. Ezt azonban aligha irták bele a „regiment-történetébe.“ Osztrák tisztjeik előtt nem volt egyéb nevök, mint:

— *Kossuth-hundok! Kossuth-kutyák!...*

— *Azért is hisszük mi: — Konrád néven sem lesznek ők mások!*

A magyar dalról.

Zichy Géza gróf nyilatkozata.

Debrecen, augusztus 19.

— Aki a magyar dalt műveli, az a nemzet lelkét szolgálja és oly lángot gyújt, melynek melegénél a hazafiatlanság dermesztő közönyössége fölenged és megtanul hazát és nemzetet szeretni. És vajjon a mai korban nem szükséges-e a hazafias érzés emelése? Nem látjuk-e napról-napra a régi oltárokat meginogni, roskadozni, szétmállani? Magyar-e, nemzeti-e a mi művelődésünk, szellemi haladásunk! Sajnos, nem az! pedig faji jellegünk legnagyobb erőnk és semmiféle idegen műveltség annak elvesztését pótolni nem fogja, pótolni nem bírja. Csodálatos jelenség! a legmagyarabb kormány alatt a nemzeti érzés megfogyatkozik, iróink egy része kozmopolitika eszméinek hódol, fiatal zenészeink között még olyanok is akadnak, akik külföldön magyar létéüket szőgyenlik, magyar voltukat eltagadják! — Zichy Géza gróf zeneköltő, zongora művész, a Hajduságnak kiváló fia, a tetétleni gróf kezdte ezen szavakkal diszelnöki megnyitóját az Országos Magyar Dalos-egyesület most lezajlott kecskeméti dalos-ünnepén! A magyar dalról, a magyar zenéről egyéb megszívlelni valókat is mondott a magyar zeneművészet büszkesége, Zichy Géza gróf, aki végül beszédét így fejezte be:

— A művészetben az Istenek változhatnak, de az oltár magyar legyen és az maradjon a világ végezetéig!

Szavaival a szeg fejére ütött a nemes gróf! A csiricsárazásnak legyen már vége, ha építünk, építsünk magyar alapon.

Ne Bretagneban keressük a magyar festőművészet jellegzetes színeit, biztosabban megtaláljuk azokat kint a Hortobágyon is. Ha szegényebbek lesznek is a színek, de a mi levegőnk változásait fogják bemutatni.

Az író is, ki franciát, orosz, angol majmol, harisnyastoppolásnál alig végez értékeslet! Az a néhány száz öltés nem teszi magyarrá az idegen gyártmányt! Beesesebb a honi földön termelt kender, lenfonál, mint az idegenből csempészett drága selyem...

Amit a dalról meg Zichy Géza mondott, ahhoz ninesen is hozzáadni valónk. Ellenkezőleg örömeink és büszkeségünk, hogy Debrecenre nem illenek a megrovó szavak. Örömeink és büszkeségünk, hogy Debrecenben több kiváló dalos-egyletünk műveli a magyar dalt, a magyar zenét. Hogy zenekaraink is elsőrendűek ezen a téren. S hogy ezen az „oltáron“ áldoznak még a zeneegyesületeink is!

Áldozzanak is! mert mint Zichy Géza gróf ihletetten mondotta a kecskeméti dalos-ünnep megnyitó közgyűlésén:

— A művészetben az Istenek változhatnak, de az oltár magyar legyen és az maradjon világ végezetéig! És legyünk és maradjunk magyar művészek! Ne fogadjunk el cserébe idegen műveltséget legdrágább, legszentebb nemzeti kincseink fejében, ha azt magyarrá nem tehetjük.

Arany szavak ezek! Ha ezeket követik a magyar dal művelői, legnagyobb szerete-tünkre és becsülésünkre érdemesek.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Beiratkozás a nyelviskolába. A debreceni ujonnan szervezett modern nyelv-iskola német és francia kurzusaira beiratkozhatni naponta d. e. 11—12-ig, d. u. 3—5-ig. A tanítás az első órától kezdve az illető idegen nyelven folyik. Külön tanfolyamok gyermekek, felnőttek, valamint kezdők és haladók számára. Havi tandíj 10 korona. Abeles Adolf, igazgató. (Szent-Anna u. 18.)

Beiratkozás a polgári fiiskolába. A debreceni négy osztályu, nyilvános, magán polgári fiiskolában a jövő tanévre szóló beiratkozások naponta d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig eszközölhetnek. Az igazgatóság. (Jókai-utca 8.)

Az orosz tábornok sirja.

Ujabb adatok.

Tekintetes Szerkesztő ur! Már napok óta figyelemmel kísértem fejlődését a felvett eszmének, nem akartam mindjárt elsőnek jelentkezni, most azonban hogy megindult a jelentkezés én is elmondom amit róla tudok.

Igen jól emlékszem 1870-72-ik években realiskolának voltam növendéke és minden szerdán-szombat délutánonként a fűvészkertbe jártunk fanemesítést tanulni, hol az öreg Vas Pál tanított bennünket s ő több ízben elbeszélte, hogy ott egy orosz tábornok van eltemetve, a mostani virágház nyugati bejárójával szemben körülbelül 10—12 lépés távolságra állott még akkor a domb, amelyen vastag bárdolatlan tölgyfa kereszt állott, látszott rajta, hogy laikusok által össze ütött kereszt volt, valószínű, hogy az itt táborozó orosz katonák faragták.

Igen élénken emlékszem rá, hogy az öreg tanárunk egyszer olyan hazafias hangon beszélt róla, hogy előadás után vesszőkkel úgy elvertük a dombot, hogy fűszál sem maradt rajta, amelyért a tanár ur a következő órán megdorgált bennünket, ma már belátom, hogy nem volt nemes tett tőlünk, de akkor még megítélni nem tudtuk.

Később körülbelül a 70-es évek végén olvastam egy kis hírlapi cikket, hogy egy előkelő, orosz hölgy érkezett városunkba a fűvészkertben nyugvó Kiprianov tábornok hazaszállítása céljából, mikor olvastam a nevet „Kiprianov“ úgy elmerengtem e névvel, ez volt az, akit mi halála után úgy elpáhol-tunk, szinte szerettem volna a boesánatot kénni tőle. Akkortájt figyelemmel kísértem a lapok híradásait, azonban sem nem olvastam, sem nem halottam, hogy sikerült-e annak az elszállítása, nem lebetetlen, hogy már valahol odahaza pihen, mint ahogy Boruss Mihály ur a tegnapi számban megírta. A további kutatáshoz őszinte szívből kívánok sikert.

Poroszlay Károly.

A Vilmos-huszárok elhelyezése.

Galiciába távoznak.

A 39-es zászlóaljkat visszahozzák.

Debrecen, augusztus 19.

Megemlékeztünk már arról, hogy nemsokára az egész országban nagyobb helyőrségi változások lesznek. Magasabb taktikai és katonai politikai szempontból az ezredek állomáshelyeikről átcserezik. Különösen nagyon sok gyalogezredet helyeznek át. Így arról értesültünk, hogy a 39-ik gyalogezred Bródban állomásozó zászlóalját visszahozzák Debrecenbe és a 61-ik gyalogezredet át-helyezik. Ez még kellemes hír.

Azonban nemesak gyalogezredet helyeznek el állomás helyeikről. A huszár- és a tüzérezredek is beleesnek ezekbe a katonai

eseményekbe, mert a huszár- és a tüzérezredek életében is nagyobb változások történnek nemsokára. Így például — és ez már bennünket, debrecenieket is kellemetlenül érint — katonai körökben mint befejezett tényről beszélnek arról, hogy a debreceni Vilmos-huszárokat is elhelyezik. Jó messze mennek el tőlünk a Vilmos-huszárok. — Az eddigi hírek szerint a Vilmos-huszároknak új állomáshelye Galicia fővárosa Przemysl lesz.

Hogy a Vilmos-huszárok helyett kik jönnek, kik foglalják el a Vilmos-huszárok helyét: az még teljesen bizonytalan. Tény az, hogy minden valószínűség szerint a Vilmos-huszárok eltávoznak. Ezt pedig mélyen sajnálja az egész város közönsége, mert a Vilmos-huszárok urí gvallériájukkal, szimpatikus társadalmi szereplésükkel nagyon népszerűvé tették magukat a városban.

A tisztek körében biztosra veszik az elhelyezést. Nagyban készülődnek már arra, hogy Debrecenből elmennek Galiciába. És a Vilmos-huszároknak talán a legjobban fáj az, hogy itt kell hagyniok Debrecen-t, amelyért bizony kellemetlen csere lesz a galíciai Przemysl.

UJDONSÁGOK.

Agarász-napok a Hortobágyon.

Alakok a pusztáról.

Midőn következik a gyönyörű ősz, — a mezőség szoros pókjai lengedező fehér fátyollal kötik körül a bogáneskórók buksifejét. A pusztá pázsit színe aranyveresre hajlik át. Estendet még a vezérürü kolompja is mélabban kolompol...

A gyönyörű őszi napok újabb szórakozást nyitnak meg a Hortobágyon.

Olyik esztendőben „agarász-versenye- ket“ is rendeznek a pusztán a nyíri, bihari, szatmármegyei, hevesi urak a debreceni és hajdusági agarász kartársakkal egyetértve.

Itt ugyan neki nyújtózhatnak az agarak a hortobágyi acélos izmu nyulak után. Arok, domb nem állít vératlan akadályt elé-bök. A sik pusztán meghuzhatják a „sinórt.“

Olyik esztendőben a gyönyörűségi őszi napok következtével egész sereg ur és urnó gyülekezik a hortobágyi pusztára. Bemutatni a legjobb háti lovat“, megszalajtani a „primás agarat“.

Daliás urak, délceg, tüzes szemű amazonok száguldanak keresztül a sikon. A lapályban lappangó esendet messzire elveri a harsány:

— Hajrá! Hajrá!

Kállayak, Sennyeyek, Klobusiczkyek, Geneszyek, Nadányiak, Járnyak, Vayak, Balázsházyak, Domabidyék és még sokan mások a kuriákból pár napig neki eresztik szilaj magyar kedvöket. A napközi agarász-versenyeiket napáldozta után magyaros va-esora, majd dal s tánc követi az öreg hortobágyi csárda ivószobájában... Későig az éjszakában! Jeles debreceni cigányok muzsikája mellett.

Sorra kerülnek még a Reesky Bandi idejéből való avas agarász-történetek, menyecske kalandok is! Mert hogy is írja csak a debreceni lantos és agarász Könyves Tóth Mi-ka doktor barátunk?

Ló és agár nélkül mi a magyar nemes? Hus és krumpli nélkül a gulyásos leves. Mit óhajt? ménesit, zacskóban szüz dohányt, Tüzesvérü menyecske-t s csókra termelt leányt.

A tudományt hagyjuk, hadd bujja a német, Nem érdekel engem, még kevésbé téged. Vadászkalandjaink többet érnek ennél, Mintha lóhus után pulykacombot ennél!

...Zengenek, zsonganak a hegedők! Bánatosan, halkán epekedik a nótá. Némelyik könyökére hajtja fejét... Másiknak szép kisasszony szomszédjával akad csendes beszélgetni valója... Miközben a sötét csárdaház ablakából derűsen hívogató fénysugarak vágódnak ki az őszi éjszakába! A Hortobágy pusztai „nagy éjszakába“.

— **Lapunk legközelebbi száma** — Szent-István ünnepnap miatt — vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

— **István király napján.** Az ország fővárosában, Budapesten nagy felvonulások mellett, festői ünnepségekkel ünneplik ma István király napját. Az ereklye tárgyat körülhordozzák a vár utcáin. Holott királynak a „jobb keze“ ez! Még ma is minden királyunknak a keze halotti kézzé változik, midőn a magyarság jobb jövőjének kiépítéséről van szó! Zugjátok, bugjátok zenés szavu harangjai Mátyás király koronázó templomának. Zugjátok, bugjátok fülébe a hódoló népseregnek:

— **Meghalt Mátyás király, oda az igazság!** A magyar nemzetnek igazsága.

Ma, Szent-István király ünnepén a róm. kath. templomban az istentiszteletet a következő sorrendben fognak megtartani: reggel 6 órakor csendes szent mise; 7 órakor csendes szent mise; 8 órakor egyik kegyesrendi tanár miséz; 9 órakor énekes szent mise teljes segédlettel; utána szent beszéd; háromnegyed 11 órakor csendes szent mise; fél 12 órakor csendes szent mise. Délután 3 órakor litánia.

— **Hivatalos órák Szent-István ünnepén.** A városi és a vármegyei hivatalokban a mai nap rendes vasárnapi hivatalos órákat tartanak.

— **Az Ohat kutja.** Az ohati birtok bérleti bejelentették a tanácsnak, hogy az ottani ártózi kut teljesen elromlott és hasznavehetetlen. Acél Géza főmérnök a tanács mai ülésén bejelentette, hogy a kut elromlásának oka az, hogy a csövek elrozsdásodtak s azok helyett újakat kell lerakni. Az új csövek lerakása 17,855 koronába kerül. A tanács felhatalmazta a főmérnököt a kut restaurálására.

— **A Szent István napi munkaszünet.** A kereskedők tájékoztatása végett közli a rendőrhatalóság a következőket: Szt.-István király napján, a rendes vasárnapi munkaszünetről eltérően, csak az alább megnevezett ipari és kereskedelmi üzletekben van megengedve a kiszolgálás és elárúsítás. Déli 12 óráig borbély és fodrászüzletekben. Kispárnál sürgősen rendelt javítási munkákat. Magánosok által a sütőkhöz sütés céljából vitt tésztaemlékek és hufélék kiszütése. Dél-élt 10 óráig. Minden, de csak a napi élelmiszer körébe tartozó cikkek elárúsítása és házhoz szállítása. A pék ipari munkálatok, ide értve a pékműhelyből történő elárúsítása és házhoz szállítást is. Minden más, itt fel nem sorolt üzlet (vas, divat, festék, ékszer-áru üzletek stb.) egész napon át zárva tartandók.

— **A színház új butorai.** A városi tanács mai ülésén foglalkozott a színházi butorzat kicserélése ügyében beadott ajánlatokkal. Az ajánlatok közül a Thonet-cég ajánlatát fogadták el, mint legelőssőbbat, azon kikötéssel, hogy a cég magyar anyagot ad s magyar gyáraiban magyar munkások által készített butorokat szállít. A tanács egyben

intézkedett, hogy a közgyűlés által megszavazott nyolcezer koronából fenmaradt 2660 koronát kisebb átalakításokra fordítsák.

— **Debreceni athléták Budapesten.** A mi derék athlétáink sikeresen és lelkesen veszik ki részüket a versenyből. Résztvesznek a M. A. K.-nak f. hó 21. és 22-én a Dunántúli Közművelődési Egyesület javára rendezendő nemzetközi athletikai viadalokon is. Ezek a versenyek a Margit-szigeten fognak lefolyni. A versenyekre a Debreceni Torna Egyesület is beküldte nevezéseit.

— **Rablógyilkosság a Halápon.** A rendőrség az éjszaka táviratot kapott a halapi postahivataltól, hogy az egyik otllakó gazdához az este beállított három ismeretlen ember és szénát akartak lopni. — A gazda észrevette és megakart a lopást akadályozni. A rablók erre revolvért rántottak elő és a gazdálkodót két lövéssel leterítették. Az egyik golyó hasába, a másik mellébe furódott. A szerencsétlen embert félholtan szállították be a köz-kórházba. Nevét a rendőrség nem tudja, mert a távirat nem szól róla. A tettesek szekéren Debrecen felé menekültek, amiről Bardócz ügyeletes rendőrbiztos értesítette a csendőrséget. Két csendőr és három lovasrendőr egész éjjel figyelte az országutakat.

Hajnali két órakor ért be a köz-kórházba a szekér, melyen az életveszélyesen sérült gazdát a köz-kórházba szállították. Nagy Mihálynak hívják, 50 év körüli gazdálkodó, Haláp 71. szám alatt lakik. Azt vallja, hogy a zsványok három voltak és már reggel is lopni akarták lucernását; este 7 órakor visszatértek és ekkor szembeszálltak vele. Az egyik zsványban valami László nevű debreceni kupecet ismerte fel, közelebbi adatot nem tud róla.

Ujfalussy vizsgálóbíróhelyettes a szerencsétlent hajnalban kihallgatta a köz-kórházban.

— **Országos szabó kongresszus Aradon.** Az aradi iparosok- és kereskedők követtsége f. hó 20, 21 és 22-ik napjain országos szabó kongresszust rendez Aradon. A kongresszus iránt országos érdeklődés, több mint 100 város és testület képviselteti magát. A kongresszusi közgyűlésen, mint előadó, részt vesz Éva Péter debreceni kiváló szabó iparosunk is,

— **Szökött katona.** A térparancsnokság értesítette a rendőrséget, hogy Krett Ferenc a gyalogos ezredtől megszökött. A nyomozás során Bardócz rendőrbiztos megállapította, hogy a katona polgári ruhában szökött meg. Katonai ruháját Nagy József nyug. tanítónál hagyta hátra, kinek azt mondta, hogy szabadságra megy, Temesvárra. Azóta nyoma veszett. A rendőrség keresi.

— **Az összes tanintézetekben** szükséges legújabb kiadású iskolai könyvek, az igazgatóság által megállapított hivatalos tankönyvjegyzék szerint már kaphatók Csáthy Ferencnél Debrecen legrégebbi könyvkereskedésében, Egyház-tér 2. szám alatt.

— **Honvédhuszárok löversenye.** Nem mindennapos szórakozásnak lesz színhelye a jövő hó 8-án Derecske, ahol is a debreceni 2. számú honvédezed fog tartani löversenyt és díjgratást. Az ezred javában készül erre a versenyre, amely izgalmas futamokban bő-

velkedni fog. A löverseny szeptember hó 8-án délután 3 órakor lesz Derecskén, melyre az ezred tisztikara most bocsájtja ki a meghívókat. A versenyekre különvonat Debrecenből délután 1 órakor indul és Derecskéről 7 órakor este indul vissza. Helyárak: I. oszt. oda és vissza 3 korona, II. oszt. oda és vissza 1'80 korona, III. oszt. oda és vissza 1'10 korona.

— **Az Arany bika mulató új műsorának** minden száma kiváló a maga nemében. Az emberi erő és ügyesség valóságos csodáit produkálják The Letines, kik a publikumot nemcsak, hogy bámulatba ejtik, de egyttal meg is nevetetik. Rolf Rafaely oly hihetetlen gyors technikával megrajzolt karikatúráit harsogó kacagás kíséri. Edelweis duettnek, az „Alpesi csillagok“ nak óriási tapsban van részük estéről-estére. Gyönyörű hangjuk szenzációsan hat. És minden fölött, előtt és mögött ott lebeg a conferencier, dr. Szalay József szelleme, azaz, hogy szellemessége. Mert az Arany bika mulató új műsorának a szeniális író a primadonnája.

— **Iskolás fiúk és leányok részére kész** fehérneműk, zsebkendők harisnyák, paplanok, matracok, ágylepedők, pokrócok, (flanell takarók) és ágysteritők, legnagyobb választékban és legjutányosabb áron kaphatók Kardos László vászon, fehérnemű és kelengye üzletében. Alapított 1831 évben.

— **A Royal kávéházban** ma és a következő napokon Pongrácz Lajos és Oláh Rudi, az elhunyt Rudolf trónörökös volt udvari zenésze teljes zenekarával hangversenyez.

— **Mentze Henrik áruházában** a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott áruk mellett kaphatók.

— **A legszebb, legtisztább és legújabb** kiadású ódon tankönyvek félárért már most kaphatók Aczél Henrik antiquariumában, Piacz-utca, a ref. kistemplommal szemben. — Telefon 575. Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

— **Női táskák, pénz-, szivartárcák, Jubilleumi albumok és emléktárgyak** Dávidházy Kálmán és Tsa cégnél készülnek.

TÁVIRATOK.

Hentziék öröksége.

Budapest, augusztus 19. Hentzi Arthur őrnagy, a hírhedt magyarfaló tábornok fia meghalt. Végrendeletét ma közli a cs. és kir. rendeleti közlöny. A végrendelet szerint Hentzi 25 ezer koronát hagyott jótékony célra s a rendelkezési jogot a császárra hagyta. Hentzi özvegyének kívánságára a király az örökség felét katonatisztek özvegyei és árvái segélyezésére ítélte oda. A jövedelem másik felezésének kamataiból — a császár rendeletére — Hentzi tábornok halála évfordulója napján 13 rokkant katona 50—50 korona segélyt kap. De a segélyezendő osztrák katonák a 48-ban a magyarok ellen viselt hadjáratban kellett, hogy szerezzék rokkantságukat.

Kisiklott tehervonat.

Budapest, augusztus 19. Bicske és Szár állomások között kisiklott egy tehervonat. A mozdonyvezető meghalt, két fékező súlyosan megsebesült.

Vizbefult hajós tisztek.

Orsova, augusztus 19. Pap Elemér egy vontatógőzös kapitánya és Töri, e hajó vezetője ma csolnakázás közben a vízbe estek s megfultak s Duna habjaiban.

Robbanás a tölténygyárban.

Komárom, aug. 19. A helybeli tölténygyárban felrobbant egy régi ágyulöveg. 2 ember meghalt, sokan megsebesültek. A be rendezés tönkrement.

A flumei bankrabláshoz

Bndapost, augusztus 19. Bartha fogalmazó ma érkezett haza Zürichből s most már személyesen mondhatta el Orlow letartóztatásának és kihallgatásának részleteit. Nagyjából minden úgy történt, amint azt Bartha táviratai alapján megírtuk. Érdekes, újabb részletek a következők, így mondta el azokat Bartha fogalmazó:

— Orlow intelligens, olvasott, művelt ember. Nem tagadta tettét — s elmondta a rablógyilkosság lefolyását úgy, amint az közismert. A menekülésről azt mondja Orlow, hogy ők hárman különböző irányban menekültek. Nem tudja, mi lett társaival. O maga Fiume egyik külvárosi utcáján bérkocsiba ült s Hir Steitritz faluba ment. Itt vasuton Práperhoff-Tirolon át Zürichbe utazott.

Itt kellett volna találkozniok, de társai nem jöttek el. Ő a zürichi orosz negyedben, politikai menekültek társaságában lakott. — Spektor kivételével mind a három elfogott rabló szibériai menekült. Azt tagadja Orlow, hogy ő lőtte agyon a bankigazgatót s végül megkérdezte, hogy fel fogják-e akasztani?

Orlowot legközelebb Pestre hozzák.

4 gyermek halála.

Budapest, aug. 19. A kültelki homokbányák egyike bedől s a bányában járó 4 kis gyermeket megölte.

Ellopott ezrek.

Zürich, augusztus 19. Lausané és Bern között a vasuti kocsiból ellopták Mieskey báróné kézitáskáját s egy vaskazettáját. A kézitáskában 160 ezer korona értékű ékszer, a kazettában 3 darab ezer korona és egy darab ezer frankos bankjegy volt. A tettest nem találják.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 19.

Buzakinálát javult, vételkedv jó. — Nyugodt irányzat mellett 60,000 métermázsra került forgalomba — 5 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek nyugodtak. — Idő: szeles.

Buza októberre	13'68—69
Buza áprilisra	13'87—88
Rozs októberre	9'78—79
Zab októberre	7'46—47
Tengeri júliusra	0'00—00
Tengeri augusztusra	0.00—00
Tengeri májusra	7'09—10
Repece augusztusra	13'80—90

A „DEBRECZEN“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Degenfeld-tér 2. sz.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

Olykor-olykor, egy-egy pillanatra, amíg szegény aludt, rá-ránézhettem Eustacera; és ez is segített. Bár akkoriban e rövid kis látogatások alvó beteg férjemnél szívemnek fájtak és különösen megviseltek, utólagosan mégis megedzettek akaratomat.

Nem magyarázhatom meg, mikép történt, mert ellenmondásnak látszik, csak azt tudom, hogy így volt, s mint azon szomorú idő egyik tapasztalását el is mondom.

Egyben engedtem Macallannénak; beleegyeztem, hogy még két napig várok, mielőtt lépéseket tennék Angliába való visszatértem érdekében, mit anyósom azért kívánt tőlem, mert azt remélte, hogy ezen idő alatt tán megváltozik tervem.

Javamra volt, hogy e tekintetben engedtem. Második nap a tábori kórház igazgatója a legközelebbi városba a postára küldött, nincsenek-e levelek az ő vagy a kórház többi lakói számára.

A küldött nekem is hozott levelet. Nekem úgy tetszett, hogy felismerhetem az irást, és igazam volt.

Végre kezemhez jutott Playmore ur válasza!

Még ha csakugyan veszélyben forgott tervem és a körülmények határozottságomat megingatták volna, a jó ügyvéd levele még az utolsó percben is visszavezet tervemhez. A következő kivonat levelének javát tartalmazza s kimutatja, mikép bátorított, midőn igazán nagyon rá voltam szorulva néhány biztató, barátságos szóra.

„Engedje elmondanom, — írja Playmore ur — mit tettem eddig, azon következtetés hitelesítése érdekében, amelyre utoló levelében utal.

— Kikutattam azon szolgálk egyikét, kik a folyosóra nyíló hálószoba ajtó előtt őrt állottak azon éjjel, midőn az első Macallan Eustacéné meghalt. Azon ember jól emlékezik rá, hogy éj közepén, midőn a ház már egészen csendes volt, Miserrimus Dexter egyszerre előtte és társa előtt termett. Dexter így szolt hozzájuk:

— Ugy hiszem, abban nem lesz baj, ha az olvasószobába megyek olvasni? Nem alhatom a történetek után; valamikép szórakoznom kell.

Az embereknek nem volt kiadva a rendelet, hogy az olvasószobába se boesássanak senkit. Tudták, hogy az olvasószoba azon ajtaja, mely a hálószobába nyílt, zárva volt, s a másik két közlekedési ajtó kulcsai Gale ur kezében voltak.

(Folyt. köv.)

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszere gyöngéjkedők, vérszegények lábadozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több, mint 6000 orvosi elismerő nyilatkozat.

J. Serravallo,

csász. és kir. udvari szállító

TRIEST-BARCOLA.

Kapható a gyógyszertárakban fél lit. ü. 2 kor. 60 fill., 1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

— Akar Ön eredményesen hirdetni?
— Kérje a 412. számú telefont!

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME
FESTŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4.
(Klotild-palota.)

VI., Andrassy-ut 16. VIII., Jász-körut 2.

IX., Terézkörut 39. X., Káivín-tér 9.

V déli megbízások gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

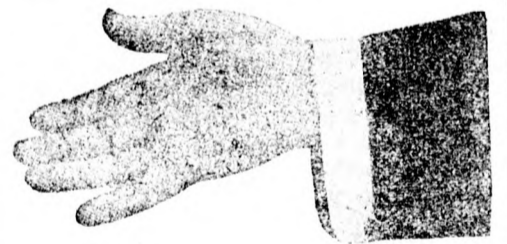
Alapítva 1887-ben.

Juhász István

épület és műlakatos

Kazinczy-utca 2. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m. épület, sirkerítések, vasszerkezeti munkákat stb. a legjutányosabb árban. — Gyors és pontos kiszolgálás. —

A kezemet adom rá,

hogy Ön igen nagy üzletet fog csinálni, ha felhasználja a

„DEBRECZEN“

bármely hirdetési rovatát. Lapunkat nap-nap után TÖBB EZER EMBER OLVASSA, az ügyes reklámnak tehát biztos sikere van.

Hirdetések szövegezését kívánatra díjtalanul elvállalja a kiadóhivatal, csak kérje a

412. sz. telefont.

Donogán és Somossy

Debreczen,
Kistemplom-bazár.

Mosó kelme ujdonságok!!
Zefir, Batist, Ottomán-
vászon, Kreton, Voile
de laine
óriási raktára!!

Villamos világitást

lakások, üzletek és egyéb helyisé-
gek részére, malmok, gyá ak, kas-
télyok saját üzemű berendezéseket,
dynamo-motor szellőztető, telefon,
szobacsengő berendezéseket hely-
ben és vidéken a legnagyobb szak-
értelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Plac-u. 77.
Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-
ram lámpa gyári raktára. Leg-
olcsóbb bevásárlási forrás.

A

BORSOS-féle

HAJSZESZ a
legjobb hajnövesztő és haj-
ápoló szer. **Hatása bámula-
tos.** Megszünteti a hajhullást, a
hajvégek megtöredezését. NŐT-
TETI A HAJÁT és nem változ-
tatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Villamos világitást,

telefonok, villamos esengők
berendezését, javítását, évi
jókarban tartását, úgy hely-
ben, mint vidéken legjobb
anyaggal, legolcsóbban esz-
közöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és
villamos-szerelési vállalat. — Csillárok,
ivlámpák, villamos motorok, szellőz-
tők, dinamok állandó nagy választékban.
Raktáron tartom a legjobb gyártmányu
Wolfram és Osmium égőket.

Legrégibb épületüvegezési és képkeretezési vállalata

Blattner Gyula

Telefon 468. sz.

Főter 69., Megyeházzal szemben.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok
beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok minden-
nemű üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás,
jutányos árak. Költségvetések
kivánatra díjtalanul. Állandó
nagy raktár mindennemű kész
ablakokban, ugyszintén képkeretekben, stb.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme és szőrmé-
festő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket
létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltsé-
gek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette
át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, diszitó és butorszövetek,
függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárúk, szőrmék stb.iek vegytisztítását és festését. **Ugyszin-
tén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan
munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőket és
számos megbízatást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Pályázati felhívás.

Az Andaházy—Szilágyi-intézet részéről 1909. évi szeptember hó 4-től
1910. évi júniusban, a növendékek levizsgálásáig terjedő időre, 11 személy
számára szállítandó kenyérszükségletre ezennel pályázatot hirdetek. Fel-
hívom a kenyérsütéssel foglalkozók figyelmét, hogy ajánlataikat folyó hó
24-éig, lakásomon, Darabos-utca 46. sz. a. naponként délután fél 2 órától
3 óráig beadhatják, ahol a feltételekről is bővebb értesítést fognak nyerni.
Debreczen, 1909. évi augusztus hó 16.

Sinka Sándor,

tanár, az Andaházy—Szilágyi-intézet
gondnoka.

Nyári idényre

olcsó árakon ajánl

Angol Jefirt, francia Batiztot, fehér és színes
ruhavásznat

mosó és gyapju Dalaint bordu- **fehérneműeket,**
ros mosó árut hazai gyártmányu
kartonokat férfi és női
keztükét és harisnyákat, Siffon vászon és asztalneműket
nyári takarót és paplanokat.

Napernyők minden árban.

SZÉPE LAJOS

női divatüzlete DEBRECEN, Kossuth-utca 6. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatalt felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Barna legény“, „Csak titokban“, „Fekete“ jeligére.

Komoly iparos elvenne 18-23 éves leányt vagy gyermektelen özvegyet 2000 korona hozománnyal. Leveleket „Barna legény“ jeligére a kiadóba kérek.

Kegyeskodjen, kérem, alkalmat adni találkozássra, annak helyét, idejét, esetleg ismertető jeleit e lapban tudatni. Csinos, fiatal ember vagyok s hálás tudok lenni. Jelígem: „Kellemes utitárs“.

Feltétlen uri ember hasonló urhölgy komoly ismeretségét óhajtja. Levelet „Kellemes sétapartner“ jeligére a kiadóba kér.

„D. Sz.“ A kért állást csak kezdő fiatalember foglalhatja el.

Ajánlat.

A legjobb ízű aromás pörkölt kávé Félgyházynál kapható. Villanyüzemű kávé pörkölde a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

Greisz Izidor és Juha János, Sáp községről (Bihar m.) hajlandó a venni szándékozóknak, helybe szállítva, cserepet 28 koronájával adni.

„D. I“ Több levele van már napok óta.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégebbi könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

A osépléshez szükséges gépszijak I. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Blattner Gyulánál főtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Borsos-féle hajszesz kapható Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urileány. Cim a kiadóban.

Kereslet.

Ügyes kártyos munkavezetőnek, valamint egy kártyos raktárnoknak felvétetik Killer Ede butorgyárosnál.

Árva leány, feltétlenül tisztességes, azonnali alkalmazást és igazi otthont nyerhet — mint mindenek — keresztyén uri családnál. Cim a kiadóban.

A ref. ispotályi kisdudóvónál férjhezmenés folytán a dajkái állás megüresedett, minek következtében folyó évi szeptember hó 1-re új dajka vétetik fel. Az állás elnyeréséért oly ref. vallású, magános, tiszta erkölcsű nők jelentkezzenek, akik 18-dik életévüket betöltötték, de 40 évesnél nem idősebbek és a gyermeket szeretik. Fizetés 30 korona havonként, lakás és 3 köbméter tűzifa. Jelentkezni lehet naponként délután 2-5 óra között NAGY IDA óvónőnél, Sziv-utca 28.

Eladás.

Egy jókarban levő gyermekkoosi és egy függőlámpa eladó. Cim: Péterfia-utca 53.

Bihar—Diószegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Egy jókarban levő zongora eladó. Cim a kiadóban.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalosmunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

A haj a legszebb disze az embernek!

A legnemesebb és legtermészetesebb hajápolószer a

DR. DRALLE-FÉLE NYIRFAVIZ

jósága és hatása eddigelé elérhetetlen.

Egyszeri használat után nélkülözhetetlenné válik.

Nyirfa-illatszertár:

DRALLE GYÖRGY HAMBURG

Megteremtője az eredeti készítménynek.

Nagybani lerakat Ausztria és Magyarország részére:

Hoffmann M. és Társa, Tetschen a. E.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhetőek:

Kész fehérneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők. Paplanok, matrácok, ágylepedők, flanolttakarók.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénos hévízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használnak az összes reumatikus- és idegenbántalmaknál. Úszodák, hőlég-, szénzavas- és villamviz-fürdők. Ivó- és belelegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az IGAZGATÓSÁG.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vese, hólyag és belbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:

KONTSEK GÉZA
fűszer- és csemege kereskedésében
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Boros hordó

gyártás és raktár minden nagyságban

Margit-fürdőtelep.

Ugyanott ájtós hordók vannak raktáron 1200-1500 literesig. — Iroda: PETERFIA UTOA 76. szám alatt. — Kádársegédek főlvétetnek.